

Telge Nät
nat@telge.se

Beslut om vattenskyddsområde med föreskrifter för Södra Mälaren

Beslut

Länsstyrelsen i Stockholms län beslutar med stöd av 7 kap. 21 § miljöbalken om vattenskyddsområde för Södra Mälaren, för den del av skyddsområdet som ligger i Stockholms län.

Vattenskyddsområdet är indelat i vattentäktszon, grundvattenzon samt primär, sekundär och tertiär skyddszon. Hela vattenskyddsområdets omfattning framgår av bifogad karta i separat bilaga.

För att tillgodose syftet med skyddsområdet meddelar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 22 och 30 §§ miljöbalken nedanstående skydds- och ordningsföreskrifter som ska gälla inom vattenskyddsområdet.

Föreskrifterna träder i kraft den 1 juni 2024. I enlighet med 7 kap. 22 och 30 §§ miljöbalken gäller föreskrifterna även om de överklagas.

Skydds- och ordningsföreskrifter

Definitioner

1 § I dessa föreskrifter avses med

avfall: varje ämne eller föremål som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med,

befintlig verksamhet, befintlig anläggning m.m.: verksamhet, anläggning m.m. som finns då dessa föreskrifter träder i kraft,

bräddavlopp: anordning för avledning av överflödsvatten i magasin, bassäng eller ledning då tillrinningen är större än avloppsanläggningens kapacitet,

dagvatten: ytligt avrinnande regnvatten och smältvatten,

deponi: en upplagsplats för avfall som finns på eller i jorden,

energianläggning: anläggning för lagring av och utvinning av värmeenergi eller kyla ur berg, jord eller vatten eller genom uttag av vatten från berg och jord,

föryngringsavverkning: slutavverkning där huvuddelen av träden i beståndet avverkas för att skapa en ny generation skog,

grot: kortform för "grenar och toppar" efter en skogsavverkning,

gödsel: samlingsnamn för mineralgödsel, stallgödsel och andra organiska gödselmedel,

hantering: tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden,

materialtäkt: brytning och bearbetning av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller andra jordarter,

ny verksamhet, nya anläggningar m.m.: verksamhet, anläggningar etc. som etableras efter det att dessa föreskrifter träder i kraft,

nödutlopp: en utloppsanordning från VA-anläggning där utsläpp kan ske vid haveri eller underhållsarbete eller liknande,

risk för vattenförorening: en inte obetydlig eller ringa risk för tillförsel eller spridning av förorenande ämnen till yt- och grundvatten inom Södra Mälarens vattenskyddsområde,

sekundärt skydd: anordning som säkerställer att vätska från en läckande cistern, tank eller lös behållare kan fångas upp, t.ex. cistern som är försedd med dubbelmantling eller invallning,

sopsand: sand, grus eller stenkrossprodukt som sopats upp från allmänna platser, gång- och cykelvägar och ytor som trafikeras av motorfordon.

Vattentäktszon

2 § Inom vattentäktszonen får endast vattentäktsverksamhet bedrivas. Vattentäktens huvudman ansvarar för att vattentäktszonen är synligt avgränsad på land och i vattnet.

Petroleumprodukter, drivmedel och andra brandfarliga vätskor

3 § Inom primär skyddszon är hantering av petroleumprodukter, drivmedel och andra brandfarliga vätskor förbjuden. Undantag gäller för:

1. drivmedel i fordons, båtars och arbetsmaskiners bränsletankar
2. hantering för hushållsändamål
3. hantering för försörjning av bostads-, jordbruks- och skogsbruksfastigheter
4. tank i stationär förbränningsmotor som är försedd med sekundärt skydd.

Förbudet gäller inte befintliga verksamheter, vilka får bedrivas i den omfattning de har då dessa föreskrifter träder i kraft.

All hantering ska ske på sådant sätt att risk för läckage eller spill minimeras.

4 § Inom sekundär skyddszon får hantering av petroleumprodukter, drivmedel och andra brandfarliga vätskor inte ske utan tillstånd.

Undantag gäller för:

1. drivmedel i fordons, båtars och arbetsmaskiners bränsletankar
2. hantering för hushållsändamål
3. hantering för försörjning av bostads-, jordbruks- och skogsbruksfastigheter
4. tank i stationär förbränningsmotor som är försedd med sekundärt skydd.

Tillståndsplikten gäller inte befintliga verksamheter, vilka får bedrivas i den omfattning de har då dessa föreskrifter träder i kraft.

All hantering ska ske på sådant sätt att risk för läckage eller spill minimeras.

5 § Inom tertiär skyddszon får nyetablering av anläggning för hantering av petroleumprodukter, drivmedel och brandfarliga vätskor med en sammanlagd cisternvolym överstigande 150 liter inte ske utan tillstånd.

All hantering ska ske på sådant sätt att risk för läckage eller spill minimeras.

Kemiska bekämpningsmedel och hälso- och miljöfarliga ämnen

6 § Inom primär skyddszon är hantering av kemiska bekämpningsmedel och andra hälso- och miljöfarliga ämnen, t.ex. kemikalier, tjärprodukter, färger m.m. förbjuden. Undantag gäller hantering för hushållsändamål som sker på sådant sätt att risk för läckage eller spill minimeras.

7 § Inom sekundär skyddszon får hantering av kemiska bekämpningsmedel och andra hälso- och miljöfarliga ämnen, t.ex. kemikalier, tjärprodukter, färger m.m. inte ske utan tillstånd. Undantag gäller hantering för hushållsändamål som sker på sådant sätt att risk för läckage eller spill minimeras.

Gödsel m.m.

8 § Inom primär skyddszon gäller följande:

1. Yrkesmässig spridning av gödsel får inte ske utan tillstånd.
2. Lagring av gödsel på marken är förbjuden. All lagring ska ske så att läckage eller spill inte kan spridas till omgivningen.
3. Kompostering av latrin får inte ske utan tillstånd.

9 § Inom sekundär skyddszon gäller följande:

1. Lagring av gödsel på marken är förbjuden. Undantag gäller för tillfällig lagring, vilket emellertid kräver tillstånd. All övrig lagring ska ske så att läckage eller spill inte kan spridas till omgivningen.
2. Kompostering av latrin får inte ske utan tillstånd.

Rengöring av fordon och båtar

10 § Inom primär, sekundär och tertiär skyddszon är rengöring av motorfordon och båtbottnen med avfettningsmedel eller därmed jämförlig produkt förbjuden. Undantag gäller för rengöring som sker på sådant sätt att förorenad vätska inte släpps ut till grund- eller ytvatten utan föregående rening.

Energianläggningar

11 § Inom primär och sekundär skyddszon gäller följande:

1. Nya energianläggningar får inte anläggas utan tillstånd.
2. Ändring av befintliga energianläggningar får inte ske utan tillstånd. Undantag gäller för ändringar som sker ovan mark på sådant sätt att risk för läckage eller spill minimeras.

Avloppsanläggningar och dagvatten

12 § Inom primär och sekundär skyddszon gäller följande:

1. Inrättande av avloppsanläggning för WC och/eller bad-, disk- och tvättvatten (BDT-vatten) med utsläpp till mark eller ytvatten får inte ske utan tillstånd.
2. Nytt bräddavlopp och nödutlopp får inte anläggas utan tillstånd.
3. Utsläpp av dagvatten från nya eller ombyggda hårdgjorda ytor som kan medföra risk för vattenförorening, t.ex. vägar,

broar och parkeringsanläggningar får inte ske utan föregående rening.

Deponier och upplag

13 § Inom primär skyddszon gäller följande:

1. Nya deponier får inte anläggas.
2. Upplag av avfall och förorenade massor är förbjudet.
Undantag gäller för hushållsavfall samt avfall som uppkommit i egen verksamhet, som tillfälligt får lagras i avvaktan på borttransport och på sådant sätt att risker för läckage minimeras.
3. Upplag av snö från områden utanför vattentäktsszon och primär skyddszon är förbjudet.
4. Upplag av sopsand, vägsalt eller annat kemiskt halk- eller dammbekämpningsmedel är förbjudet.
5. Upplag av asfalt eller oljegrus är förbjudet.

14 § Inom sekundär skyddszon gäller följande:

1. Nya deponier får inte anläggas.
2. Nya upplag av avfall och förorenade massor är förbjudet.
Undantag gäller för hushållsavfall samt avfall som uppkommit i egen verksamhet, som tillfälligt får lagras i avvaktan på borttransport och på sådant sätt att risker för läckage minimeras.
3. Upplag av snö från områden utanför vattenskyddsområdet är förbjudet.
4. Nya upplag av sopsand är förbjudet.
5. Nya upplag av vägsalt eller annat kemiskt halk- eller dammbekämpningsmedel får inte ske utan tillstånd.
6. Nya upplag av asfalt eller oljegrus får inte ske utan tillstånd.

15 § Inom tertiär skyddszon gäller följande:

1. Nya deponier får inte anläggas.

2. Nya upplag av avfall och förorenade massor är förbjudet. Undantag gäller för hushållsavfall samt avfall som uppkommit i egen verksamhet, som tillfälligt får lagras i avvaktan på borttransport och på sådant sätt att risker för läckage minimeras.

Mark- och anläggningsarbeten, täktverksamhet m.m.

16 § Inom primär skyddszon gäller följande:

1. Materialtäkt är förbjudet. Undantag gäller för materialtäkt för markinnehavarens husbehov, vilket emellertid kräver tillstånd.

Förbudet gäller inte befintliga täkter, vilka får bedrivas i enlighet med gällande täkttillstånd.

2. Mark- och anläggningsarbeten får inte ske utan tillstånd. Undantag gäller för:
  - a. drift och underhåll av vägar, trafikanläggningar, va-, gas-, el-, fiber- och teleledningar etc.
  - b. arbeten som endast medför ringa ingrepp i och på marken.
3. Markutfyllnad och återfyllnad av schakt får inte ske med förorenade massor.

17 § Inom sekundär skyddszon gäller följande:

1. Materialtäkt får inte bedrivas utan tillstånd.

Denna tillståndsplikt gäller inte befintliga täkter, vilka får bedrivas i enlighet med gällande täkttillstånd.

2. Mark- och anläggningsarbeten får inte ske utan tillstånd. Undantag gäller för:
  - a. drift och underhåll av vägar och trafikanläggningar, va-, gas-, el-, fiber- och teleledningar etc.
  - b. arbeten som endast medför ringa ingrepp i och på marken.
3. Markutfyllnad och återfyllnad av schakt får inte ske med förorenade massor.

18 § Inom tertiär skyddszon får markutfyllnad och återfyllnad av schakt inte ske med förorenade massor.

Väghållning

19 § Inom primär skyddszon gäller följande:

1. Spridning av sopsand är förbjuden.
2. Halk- och dammbekämpning ska ske på sådant sätt att användandet av vägsalt, saltinblandad sand och grus samt dammbindningsmedel minimeras.

20 § Inom sekundär skyddszon gäller följande:

1. Halk- och dammbekämpning ska ske på sådant sätt att användandet av vägsalt, saltinblandad sand och grus samt dammbindningsmedel minimeras.

Vattenbruk

21 § Inom primär skyddszon är ny fisk- och skaldjursodling förbjuden.

22 § Inom sekundär och tertiär skyddszon får ny fisk- och skaldjursodling inte bedrivas utan tillstånd.

Skogsbruk

23 § Inom primär skyddszon gäller följande:

1. Upplag av timmer, virke, grot, bark, flis, spån eller liknande under längre tid än 18 månader är förbjudet. Upplag som ligger kortare tid än 18 månader kräver tillstånd.
2. Lagring av timmer i ytvatten är förbjuden.
3. Föryngringsavverkning får inte ske utan tillstånd.

24 § Inom sekundär skyddszon gäller följande:

1. Upplag av timmer, virke, grot, bark, flis, spån eller liknande under längre tid än 18 månader får inte ske utan tillstånd.
2. Lagring av timmer i ytvatten får inte ske utan tillstånd.
3. Föryngringsavverkning närmare än 50 meter från sjö och vattendrag får inte ske utan tillstånd.

Övrig miljöfarlig verksamhet

25 § Inom primär och sekundär skyddszon får ny miljöfarlig verksamhet som inte regleras på annat sätt i föreskrifterna och som kan medföra risk för vattenförorening inte bedrivas utan tillstånd.

Flotthamns grundvattenzon

26 § För Flotthamns grundvattenzon gäller följande:

1. Nya energianläggningar och nya brunnar för uttag av grundvatten är förbjudna. Ändring av energianläggningar eller ändring av brunnar för uttag av grundvatten är förbjudet. Undantag gäller vattentäkt för allmän vattenförsörjning.
2. I övrigt gäller föreskrifter enligt 3, 6, 8, 10, 12, 13, 16, 19, 22, 23, 25 och 30 §§.

Ordningsföreskrifter

27 § Inom vattentäktszonen är det förbjudet att vistas utan medgivande från vattentäktens huvudman.

28 § Inom primär skyddszon gäller följande:

1. Användning av motordrivet fordon på isbelagd sjö eller isbelagt vattendrag får inte ske utan tillstånd. Undantag gäller för boende på öar och till dem hörande transporter samt arbete i samband med räddnings- och säkerhetsåtgärder.
2. Start och landning med sjöflygplan eller annat luftfartyg på sjö eller isbelagd sjö får inte ske utan tillstånd. Undantag gäller för boende på öar och till dem hörande transporter samt arbete i samband med räddnings- och säkerhetsåtgärder.
3. Anordnande av tävlingar och liknande arrangemang med motordrivna vattenburna farkoster får inte ske utan tillstånd.

29 § Inom sekundär skyddszon gäller följande:

1. Anordnande av tävlingar och liknande arrangemang med motordrivna vattenburna farkoster får inte ske utan tillstånd.

Allmänna bestämmelser

30 § För vattenskyddsområdet gäller följande allmänna bestämmelser:

1. Föreskrifterna utgör inte hinder mot den hantering och de verksamheter som är nödvändiga för drift, utveckling och underhåll av de vattentäkter som är föremål för skydd enligt detta beslut.
2. Vattentäktens huvudman ska sätta upp informationsskyltar på väl synliga platser vid vägar, farleder, marinor och tankställen m.m. För detta ändamål får annans mark tas i anspråk. Utformningen av skyltar ska följa rekommendationer från vägledande myndigheter.
3. För verksamheter och åtgärder som är tillståndspliktiga enligt 9 kap. miljöbalken eller föreskrifter som meddelats med stöd av miljöbalken, eller anmälnings- eller tillståndspliktiga enligt 11 kap. miljöbalken, krävs inte tillstånd enligt dessa föreskrifter.
4. I det fall tillstånd krävs enligt dessa föreskrifter ska ansökan prövas av den kommunala miljönämnden eller motsvarande i berörd kommun.

---

1. Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 juni 2024.

2. Pågående verksamhet som omfattas av tillståndsplikt enligt dessa föreskrifter får, utan hinder av tillståndsplikten, bedrivas i oförändrad omfattning intill dagen 2 år efter att dessa föreskrifter har trätt i kraft. Därefter får verksamheten bedrivas endast om verksamheten senast den dagen lämnat in en ansökan om tillstånd och tillståndsmyndigheten eller tillsynsmyndigheten inte beslutar om annat.

Pågående verksamhet som omfattas av förbud enligt dessa föreskrifter får, utan hinder av förbudet, bedrivas i oförändrad omfattning intill dagen 2 år efter att dessa föreskrifter har trätt i kraft. Därefter får verksamheten inte bedrivas.

Upplysningar

Påföljd

Överträdelse av skyddsbestämmelserna kan medföra ansvar enligt 29 kap. miljöbalken.

Hänsynsregler

I 2 kap. miljöbalken finns allmänna hänsynsregler som bland annat innebär att alla som bedriver eller avser bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. Dessutom ska densamma utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta innebär att om en yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt, så är alla som vill bedriva sådan verksamhet eller vidta sådana åtgärder som kan skada vattentillgången skyldiga att skaffa sig tillräckliga kunskaper och vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar av verksamheten och iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa skadan.

Huvudman

Med vattentäktens huvudman avses ägaren av den vattentäkt för vilken skyddsområde och föreskrifter fastställs, f.n. Telge Nät AB.

Beredskap

Beredskapsplan för sanering vid akut föroreningsrisk bör upprättas av vattentäktens huvudman senast ett år efter det att dessa föreskrifter fastställs.

Anmälan om olyckshändelse och släckinsats

Den som orsakat eller fått kännedom om en olyckshändelse, spill eller läckage som utgör risk för vattenförorening bör omgående anmäla detta till den kommunala räddningstjänsten tel. 112, den kommunala nämnden inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt till vattentäktens huvudman. Av 2 kap. 1 § lagen (2003:778) om skydd

mot olyckor framgår bland annat att den som får kännedom om en olycka som innebär allvarlig risk för miljön ska tillkalla hjälp. Detsamma gäller den som får kännedom om att det föreligger en överhängande fara för sådan olycka.

Efter avslutad räddningsinsats vid en olycka som inneburit att miljön har blivit skadad ska räddningsledaren underrätta den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt länsstyrelsen. Detta framgår av 6 kap. 1 § förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor. Även vattentäktens huvudman bör informeras.

Ersättning

Bestämmelser om eventuell ersättning för intrång i pågående markanvändning m.m. regleras i 31 kap. 4 § miljöbalken och prövas därför i annan ordning. Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet kan i vissa fall ha rätt till ersättning om föreskrift för vattenskyddsområde innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras. Detsamma gäller om mark tas i anspråk. Ersättning utgår dock inte för den "förlust" som beror på att förväntningar om ändring i markens användningssätt inte kan infrias på grund av skydds föreskrift.

Tillsyn

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för vattenskyddsområden enligt miljöbalken och förordningen (2011:13) om tillsyn enligt miljöbalken. Länsstyrelsen kan överlåta tillsynen till en kommunal nämnd om kommunfullmäktige begär det. Kommunen är tillsynsmyndighet för miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd enligt miljöbalken och förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Dispens

Om det finns särskilda skäl kan Länsstyrelsen medge dispens från meddelade föreskrifter, enligt 7 kap. 26 § miljöbalken. I samband med sådan prövning kan Länsstyrelsen föreskriva de särskilda villkor som behövs för att undvika vattenförorening (16 kap. 2 § miljöbalken). Dispens får meddelas endast om det är förenligt med föreskrifternas syfte.

Tillstånd

I de fall tillstånd krävs enligt dessa föreskrifter ska en skriftlig ansökan lämnas till kommunens nämnd för miljöfrågor. Tillstånd får förenas med villkor.

Information

Vattentäktens huvudman bör regelbundet informera fastighetsägare, nyttjanderättshavare och verksamhetsutövare inom skyddsområdet om här meddelade föreskrifter.

Ny lagstiftning

Ny lagstiftning eller nya bestämmelser enligt förordningar, som fastställts efter beslutsdatum för föreliggande skyddsföreskrifter och som utökar skyldigheterna inom här aktuellt skyddsområde, gäller utöver här meddelade skyddsföreskrifter.

Övrig lagstiftning

Tillstånd eller dispens enligt dessa vattenskyddsföreskrifter innebär inte att det inte kan krävas prövning enligt annan lagstiftning. Utöver ovanstående föreskrifter gäller bland annat vad som sägs i gällande författningar.

Hantering av brandfarliga vätskor

I Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2021:10 om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor finns särskilda bestämmelser som gäller inom vattenskyddsområde. Det innebär bland annat att det ställs krav på sekundärt skydd för cisterner och lösa behållare, samt krav på information till tillsynsmyndigheten.

Spridning av bekämpningsmedel

I Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2015:2 finns föreskrifter om användningen av växtskyddsmedel inom vattenskyddsområde.

Spridning av gödsel

I Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring finns bestämmelser om lagring och spridning av gödsel.

Energianläggningar

Anläggningar för utvinning av värmeenergi ur berg, mark och vatten, uttag av vatten från berg och jord samt andra typer av borrhinar kan vara anmälnings- eller tillståndspliktig verksamhet enligt förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Miljöfarlig verksamhet

I förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd samt miljöprövningsförordningen (2013:251) finns regler som rör miljöfarlig verksamhet och som gäller utöver här meddelade föreskrifter. Till exempel regleras enskilda avlopp.